

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติ และเป็นรัฐธรรมอย่างหนึ่งสำหรับสื่อสารกันในสังคม มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสาร เพื่อประโยชน์ฉลวยอย่าง เช่น ช่วยสื่อความเข้าใจในชีวิตประจำวัน ช่วยให้มนุษย์พัฒนาภารกิจความเจริญของโลก และช่วยจรวจลงใจ เป็นต้น โดยเฉพาะความสำคัญด้านการจรวจลงใจนี้ อาจจะเห็นได้จากการที่มนุษย์ใช้ภาษาเพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย บทละครและเพลง เป็นต้น

เพลงเป็นศิลปะการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์สร้างขึ้น เพื่อให้ในโอกาสต่าง ๆ เราจึงเห็นว่า มนุษย์มีความผูกพันกับเพลงมาตลอด นับตั้งแต่เกิดจนตาย “เพลงเป็นผลผลิตแห่งศิลปะจากมั่นสมองของนักประพันธ์ นักดนตรี นักร้อง และเพลงเป็นส่วนบดีของสาหรูชนเรื่องเดียวกับสถาปัตยกรรม หรือภาพวาดที่ดงาม และงานปั้นที่ดงามทั้งหลาย ครูก็ได้มีสิทธิเป็นเจ้าของ แสดงความเกลียดความรักต่อมั่น เพลงเป็นสมบัติของสาหรูชน” (กุลชาติ เทพหัสดิน ณ อุตรยา, 2526 : 199)

เพลงที่สื่อถึงการแสดงความรักต่อกัน ส่วนใหญ่จะใช้เพลงเพื่อความเพลิดเพลิน ใจ บางครั้งมนุษย์ก็ใช้บทเพลงประกอบกิจกรรม หรือสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน ให้มีความรักความผูกพันต่อกัน สร้างพลังความสามัคคี ให้กำลังใจ บอกกล่าวเล่าเรื่องต่าง ๆ เช่น เพลงชาติ เพลงปลูกใจ เพลงประจำสถาบันหรือประจำกลุ่ม เป็นต้น เพลงจึงมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ และเป็นลักษณะงานสุนทรีย์ที่มนุษย์ใช้ภาษาสร้างสรรค์เพื่อสื่อความหมาย บอกกล่าวอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เพลงมีลักษณะเด่น ที่มีคนร้องเป็นส่วนประกอบสำคัญ ทำให้ฝ่าฟัง และ มีความไพเราะยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ เพลงยังเป็นสื่อที่เชื่อมวัฒนธรรมของคนแต่ละรุ่นและสังคมต่อสังคม ให้เป็นอย่างดี เพลงแต่ละยุคแต่ละสมัยแตกต่างกันไปและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม มีลักษณะเฉพาะ ทำให้มีเพลงหลายประเภท เช่น เพลงรำยเดิม เพลงพื้นบ้าน เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุงหรือเพลงไทยสากล เป็นต้น ภาษาและเนื้หาสาระในเพลงแต่ละประเภทมีทั้งคล้ายกันและแตกต่างกัน เพลงลูกทุ่งมักมีวัฒนาการหรือดัดแปลงมาจากเพลงไทยเดิมและเพลงพื้นเมือง เนื้อหาเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมท้องถิ่นชนบทของไทย ส่วนเพลงลูกกรุงหรือเพลงไทยสากลมีเนื้อหาที่หลากหลายขึ้นอยู่กับความนิยมของแต่ละพื้น แหล่งโบราณสถานทางธุรกิจในวงการเพลง

ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น มีการบันทึกข้อมูลข่าวสารในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเผยแพร่ผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งช่วยย่อโลกให้เล็กลง ทำให้การติดต่อสื่อสาร ..ลากเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันสมัย อินเทอร์เน็ต ยังช่วยให้คนในสังคมทุกเพศทุกวัย มีโอกาสเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในปัจจุบันสามารถค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ทั้งเว็บไซต์ที่ให้สาระและความบันเทิง (จุฬารัตน์ นกแก้ว, 2545 : 5) เนื่องจากอินเทอร์เน็ตสามารถใช้สื่อต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น ภารณิส ภารเดลี่อนไลน์และเดียงฯ ฯลฯ จึงใช้ในการนำเสนอแบบความบันเทิงต่าง ๆ เช่น เกมส์ รายการวิทยุ และรายการเพลงได้เป็นอย่างดี (พันจันทร์ ธนวัฒน์เสถียรและกรวิท สุทธิดา, 2540 : 1 – 4) ดังนั้น การฟังเพลงนอกจากจะฟังจาก วิทยุ โทรทัศน์ วิดีโอชั้น ถนนบันทึกเสียงแล้ว ก็ยังสามารถฟังจากอินเทอร์เน็ตได้ด้วย วัยรุ่นเป็นกลุ่มที่สนใจและแสดงความชอบเพลงทางอินเทอร์เน็ตกันมาก ข้าวadi ศรัลัมพ์ (2544 : 78) กล่าวว่า “วัยรุ่นนิยมแต่งขึ้นในเทอร์เน็ตและใช้โทรศัพท์มือถือซึ่งพัฒนาโปรแกรมให้สามารถฟังเพลง และร่วมกิจกรรมรายการเพลงต่าง ๆ โดยเฉพาะสู้ใจ อินเทอร์เน็ตอยู่ในความสนใจของวัยรุ่นที่นิยมการส่งข้อความพูดคุยกัน ซึ่งเป็นที่นิยมกันในกลุ่มวัยระหว่าง 13 – 25 ปี” วัยรุ่นมีการส่งข้อเพลงที่ตนเองทำทางไปยังเว็บไซต์เพลง ทำให้เพลงที่ส่งข้อมูลไปหลายเป็นเพลงยอดนิยม

นักธุรกิจในวงการเพลงเล็งเห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีอำนาจการซื้อขาย ธุรกิจเพลงไทยสากลสมัยใหม่จึงมีเป้าหมายการตลาดมุ่งไปที่วัยรุ่นมากกว่ากลุ่มอื่น (สุกree เจริญสุข, 2532 : 97–105) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ศมกมล ลิมปิรัชย์ (2532 : 130) ที่ระบุว่า “กลุ่มผู้ฟังเพลงไทยสากลในปัจจุบัน คือ กลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมักไม่มีความรู้ด้านดนตรี และนิยมฟังเพลงที่มีลักษณะพื้น ๆ คือสามารถร้องและจำได้ง่าย พึงตามกันโดยมิได้คำนึงถึงคุณภาพของเพลงว่าดีมากหรือน้อยเพียงใด” ศิลปะการผลิตเพลง ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของเสียงร้อง หรือศิลปะการใช้ภาษา ก็จะแตกต่างจากเพลงไทยสากลยุคก่อนมาก คือ ใช้ภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมา ไม่ให้ความสำคัญกับการสัมผัสคำล้อจ่อง จนนักวิจารณ์เพลงบางคนกล่าวว่า “ทุกวันนี้ บรรห้องเพลงไทยสากลขาดความประณีตในการเขียนเนื้อร้องมากที่เดียว ฟังดูแล้วขาดกรีโนหรา หรือบางที่ฟังคล้ายเป็นบรรห้องแก้วເຄາລຍ໌ທີເດືອງ” (สุกree เจริญสุข, 2532 : 104)

ภาษาและเนื้อร้องของเพลง ที่กลุ่มวัยรุ่นชื่นชอบเป็นเรื่องที่น่าศึกษา จากพฤติกรรมของวัยรุ่นที่คลังไคล์ หลงใหลนกร้องวัยรุ่นทั้งหญิงและชาย ภาพที่ปรากฏทางโทรทัศน์ในรายการการแสดงคอนเสิร์ตของนกร้องวัยรุ่น และมีผู้ฟังจำนวนมากเป็นวัยรุ่นร่วมกันร้องและเต้นรำตามเพลง ตลอดถึงการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตในหลายรูปแบบ เช่น การสื่อสาร

ในห้องสมนทดามเว็บไซต์ต่าง ๆ การร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมลงคะแนน ลงชื่อเพลงที่ชื่นชอบทั้งทางอินเทอร์เน็ตและทางวิทยุ ในรายการเพลงที่มีการจัดอันดับเพลงยอดนิยม เป็นต้น การรีวิวรุ่นให้ความสนใจเพลงไทยสากลปัจจุบันกันมาก จึงทำให้ธุรกิจเทปเพลง และรายการเพลงทางสื่อสารมวลชน เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่กลัวความล้าสมัย มีอำนาจในการตัดสินใจและอำนาจการซื้อขายในระดับสูง (คณกมล ลิมปิชัย, 2532 : 2) เพลงปัจจุบันจึงนิยมใช้ภาษาวัยรุ่น หรือศัพท์เปลกใหม่ คำคนดัง เพื่อสร้างความแปลกใหม่ให้สนุกสนาน (กิตาโนนิชญ์ ใจนทรัพย์, 2545 : 185)

สำหรับศึกษาวัยรุ่นตามหลักคิดวิทยาพบว่า ความต้องการของวัยรุ่นมีมาก ทั้งความต้องการทางกายและจิตใจ วัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่ต้องการบังคับ มักมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับผู้ใหญ่ เป็นวัยที่ต้องการความอบอุ่น มีอุดมการณ์เป็นของตัวเอง จึงมีแนวความคิดเป็นของตัวเอง ให้ความสำคัญต่อเพื่อนมากกว่าครอบครัว มักมีปัญหาชีวิต มีความรุนแรง เป็นวัยที่กำลังย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มีนิสัยชอบเที่ยวและสนับสนุนความรัก และความบันเทิงมากเป็นพิเศษ วัยรุ่นนิยมโทรศัพท์ขอเพลงจากนักจัดรายการวิทยุที่ตนพอใจ โดยมากเป็นเพลงที่นักร้องวัยรุ่นที่กำลังอยู่ในความนิยมเป็นผู้ร้อง นักจัดรายการที่วัยรุ่นชื่นชอบจะต้องมีความสามารถในการพูดคุย ใช้ภาษาในรูปแบบเดียวกัน สื่อความหมายได้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน อารมณ์ขัน กันสมัย ใช้ภาษาวัยรุ่น (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539 : 218)

การศึกษาเรื่องเพลงไทยสากลยอดนิยมของวัยรุ่นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ทั้งภาษาและเนื้อหาสาระของเพลง ผลการศึกษาจะได้เห็นลักษณะของภาษา และการสะท้อนมุมมองความคิดในเนื้อร้องเพลงที่วัยรุ่นชื่นชอบ การศึกษาภาษาและเนื้อหาในเนื้อร้องของเพลงไทยสากลยอดนิยมของวัยรุ่นครั้งนี้ จะมีประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนการสอนตาม หลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศึกษา 2543 หมวดวิชานุชยศาสตร์ โปรแกรมวิชาภาษาไทย ซึ่งกำหนดให้มีรายวิชาที่ต้องศึกษาจากบทเพลง คือ

รายวิชาศึกษาวรรณกรรม (1542404) A Study of Thai Song กำหนดเนื้อหาหลักสูตรว่า “ศึกษาวรรณกรรมเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากล ทั้งเนื้อหาและความคิดที่สะท้อนสังคมและวัฒนธรรม วิเคราะห์กลไกการแต่ง และบริบทของความนิยม”

รายวิชาเพลงไทยประกอบบทเรียน (1542325) Thai Songs for Lessons กำหนดเนื้อหาหลักสูตรว่า “ศึกษาลักษณะ แบบแผน ทำนองทฤษฎีการขับร้องเพลงไทย สมัยต่าง ๆ การใช้ภาษาสื่อความคิดและอารมณ์... รวมทั้งเลือกศึกษาเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากลที่สำคัญเพื่อประยุกต์ใช้ประกอบบทเรียน”

รายวิชา ลัมนาการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน (1542209) Seminar in Thai Usage กำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนเก็บรวบรวมข้อมูลของภาษาในปัจจุบันที่ใช้ในวงการอาชีพต่างๆ ด้วย

ดังนั้น การศึกษาเนื้อร้องเพลงไทยสากลดนิยมของวัยรุ่นในปัจจุบัน จึงมีประโยชน์ สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเพลง และเป็นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษาและเนื้อร้องเพลงในปัจจุบัน เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. วิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาของเนื้อร้องเพลงไทยสากลดนิยมของวัยรุ่น (พ.ศ.2545)
2. วิเคราะห์เนื้อร้องที่ปรากฏในเนื้อร้องเพลงไทยสากลดนิยมของวัยรุ่น (พ.ศ. 2545)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะเพลงไทยสากลดนิยมของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันที่มีการจัดอันดับเพลงประจำสัปดาห์ สืบค้นข้อมูลที่ <http://365jukebox.com> ในช่วงเดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ.2545 โดยคัดเลือกเฉพาะ 10 อันดับแรก เฉพาะเพลงที่มีเนื้อร้องภาษาไทย และมีท่วงทำนองดนตรีแบบสากล ไม่แยกแนวเพลงแบบต่างๆ และไม่รวมถึง “เพลงลูกทุ่ง” และ “เพลงเพื่อชีวิต”

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เพลงไทยสากล หมายถึง เพลงที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทย และมีท่วงทำนองดนตรีทางตะวันตก

เพลงไทยสากลดนิยม หมายถึง เพลงไทยสากลที่ได้รับความนิยมทางอินเทอร์เน็ตประจำสัปดาห์ มีการจัดอันดับเพลง โดยคัดเลือกเฉพาะเพลง 10 อันดับแรกที่เว็บไซต์ <http://365jukebox.com>

การใช้ภาษาไทย หมายถึง ลักษณะการใช้ถ้อยคำและไวยากรณ์ที่ปรากฏในเนื้อร้องเพลงไทยสากลดนิยมของวัยรุ่นใน พ.ศ.2545

ภาษาปาก หมายถึง คำที่เขียนตามเสียงพูด ในลักษณะต่อไปนี้

1. คำที่เกิดจากการกลืนเสียง เช่น อ่ายงนี้ เป็น อ่ายงี้ ๆ ฯลฯ
2. คำที่เกิดจากการเปลี่ยนเสียง หรือเพียนเสียง เช่น อ่ายงี้ เป็น ยังเงี่ย หรือ ยังเงี้ย ฯลฯ
3. คำลงท้ายประโยค เช่น นะ นะ ๆ ฯลฯ
4. คำที่เกิดจากการละคำ หรือตัดคำ เช่น กิโลกรัม เป็น กิโล ฯลฯ
5. คำอุทาน เช่น อุย โอย อ้าว ฯลฯ
6. คำที่ใช้เฉพาะภาษาพูด เช่น มัน โน้นตี ฯลฯ

ภาษาสlang หมายถึง ภาษาไทยที่เกิดจากการคิดคำขึ้นใช้ และมีความหมายเข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม เป็นคำที่ใช้กันในช่วงระยะเวลาสั้น เช่น ปิง เอ้าา หน่อมแน้ม ส้มหล่น ฯลฯ

ภาษาเด่นประเทท หมายถึง ภาษาอังกฤษที่นำมาใช้ในภาษาไทย ในลักษณะภาษาทับศัพท์ เช่น ก็อปปี้ ดิจ แฟน ฯลฯ และการใช้ศัพท์ภาษาเดิม โดยไม่แปลงเป็นภาษาไทย เช่น Dog You Smile ฯลฯ

คำข้า หมายถึง คำ ๆ เดียวที่ออกเสียงข้ากัน เช่น จิว ๆ รัก ๆ ฯลฯ และคำเดียวกัน มีความหมายเหมือนกัน แต่อยู่ต่างตำแหน่งกัน เป็นลักษณะการข้าคำ เช่น ฟื้วแกง กันใช้ใหม่ ฟื้วจงใจใช้ใหม่

คำซ้อน หมายถึง กลุ่มคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือเน้นความหมายที่คำใดคำหนึ่ง เรียกว่า คำซ้อนเพื่อความหมาย เช่น เงียบเหงา ใหญ่โต ลบเลือน ฯลฯ และกลุ่มที่มีพัญชนะตันและตัวสะกดเหมือนกัน แต่ใช้สรระต่างกัน เรียกว่า คำซ้อนเพื่อเสียง เช่น โซเช จูกิก บุบบิบ ฯลฯ

โวหารภาษาพจน์ หมายถึง ภาษาที่เป็นสำนวนโวหารในเนื้อร้องเพลงไทยสากล ยอดนิยมของวัยรุ่น เพื่อสื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายและเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ปฏิปุจชา หมายถึง สำนวนโวหารที่มีรูปประโยคเป็นคำถ้า ที่ไม่ต้องการคำตอบ เช่น เธอคิดถึงฉันหรือเปล่า เธอกรอกฉันใหม่ เป็นต้น

อุปมา หมายถึง โวหารที่เป็นการเปรียบเทียบว่า สิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำเชื่อม เช่น เมื่อน เปรียบเหมือน เมื่อน รวมกับ ดุ ดุจดัง เมื่อนหนึ่ง เมื่อนดัง ประหนึ่ง เพียง ประดุจ เชก คล้าย ดูรากับ เป็นต้น เช่น ตาของเธอ เมื่อนดวงดาว ความรักเปรียบประดุจสายน้ำ เป็นต้น

อุปลักษณ์ หมายถึง ไวยาที่เป็นการเปรียบเทียบและต่างจากแบบอุปมา คือ ไม่เปรียบเทียบว่าเหมือน แต่เป็นการเปรียบเทียบว่า “เป็น” หรือ “คือ” หรืออาจจะไม่กล่าวโดยตรง แต่กล่าวเป็นนัยให้เข้าใจເອງ เช่น เกรเป็นนางฟ้า หรือ นางฟ้าของฉัน เป็นต้น

บุคลาธิชฐาน หมายถึง ไวยาที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่รู้จักหรือธรรมชาติ ให้มี อารมณ์ ความรู้สึก หรือหากับกิริยาเหมือนมนุษย์ เช่น พระเครื่องให้ ภูษาหลับตนิท เป็นต้น

อดิพจน์ หมายถึง ไวยาที่มีลักษณะกล่าวเกินจริง แต่สื่อความหมายที่เน้นถึง ความรู้สึก เช่น เครื่องให้จน้ำตาท่วมโลก หมายถึง เครื่องให้มากเหลือเกิน เป็นต้น

เนื้อหา หมายถึง สาระหรือเรื่องราวที่ปรากฏในเนื้อร้องเพลงไทยสากลดอนนิยม ของวัยรุ่นใน พ.ศ.2545

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เด็งหัว เมรู้ลักษณะการใช้ภาษาและเนื้อหา ที่ปรากฏในเนื้อร้องเพลง ไทยสากลดอนนิยมของวัยรุ่นในปัจจุบัน สำหรับใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชา คีตวรรณกรรม เพลงไทยประกอบบทเรียน และสัมมนาการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน
2. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยภาษาและเนื้อหาในเพลงไทยประเภทอื่น ๆ เช่น เพลงไทยลูกทุ่ง เพลงเพื่อชีวิต เป็นต้น
3. เป็นสื่อการสอนสำหรับใช้ ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียน เนียนรู้ ภาษาไทยให้สนุกจากบทเพลงที่วัยรุ่นนิยมชื่นชอบ